

สลับหน้า 1

พืชนาเกลือสายปากท่อ
อีก 10 ปีเกลือแคว่ตำนาน

“ไม่มีนาจะทำละซี...ขายหมด
แล้วที่ ที่เช่าทำ ★ มีต่อหน้า 5

อยู่ฝนก็ตกเลยทำไม่ได้ ละลายหมดไปแล้ว”

ลำเจียก มีรักษา วัย 56 ปี คุ้ยด้วยน้ำเสียงราบเรียบแว่วตามีประกายสะท้อนแสงแดดที่กระทบผิวน้ำเรียบนิ่งบนผืนนาเกลือเว้าแหว่งตรงหน้า ลำเจียก บอกว่า ปัจจุบันอากาศแปรปรวน ปีหนึ่งจะทำนาเกลือได้ตั้งแต่เดือนมกราคมยาวไปจนถึงแค่เดือนเมษายน ถึงเดือนพฤษภาคมก็ร้อนแฉะเต็มที

ถามว่า...ใช้เวลานานไหมกว่าจะได้เป็นเกลือ?

“มกรฯ...กุมภาพันธ์... มีนาคนก็ยังไม่ทำได้เพราะต้องทำมาก่อนเตรียมตัวกันตั้งแต่ต้นวาคม เข้ามกราคมถ้าหากแดดดี ลมดีก็อาจจะเห็นเม็ด แต่ถ้าไม่ดีก็ไม่เห็น อาจต้องยาวไปถึงกุมภาพันธ์”

ปัจจุบันลำเจียก กับพี่ชาย สมหมาย รอนสิน วัย 57 ปี เข้าที่ดินทำนาเกลือ 50 ไร่ บริเวณติดถนนสายธนบุรี-ปากท่อฝั่งตำบลบางแก้ว อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสงคราม สนทนาค่าเช่าก็ติดกันในอดีตราคาเกลือ ขายเท่าไรก็มีสัดส่วนจ่ายกันไปเท่านั้น

“ราคาเกลือแพงก็จ่ายแพง...ถูกก็จ่ายถูก” สมหมาย ว่า “รอบที่ผ่านมาปีนี้จ่ายกันไปก็สองแสนกว่าบาท ได้เกลือมาเท่าไรก็เหมือนกันว่ายังไม่ได้ครึ่ง...กับเงินที่จ่ายค่าเช่ากันไป”

ถ้าจะพูดกันตรงๆก็หมายถึงว่า ทำนาเกลือไม่ค่อยคุ้มกับการลงทุนและค่าเหนื่อย กระนั้นก็มีไปจากอาชีพนี้ไม่ได้ สมหมายกับลำเจียกประสานเสียงตอบพร้อมๆกัน “เราโตมากับนาเกลือ ความรู้ไม่มีเหมือนคนนาข้าว ไม่ปลูกข้าวทำนาก็ไม่รู้ว่าจะไปทำอะไร”

“รุ่นลูก...ไม่ต้องถามถึง ไม่มีใครเอาแล้ว ไม่มีใครจะทำนาเกลือถึงจะเป็นเจ้าของที่มีผืนนาเกลือทำเอาไว้ตั้งแต่เดิมก็ไม่ทำแน่นอน”

ความรู้ความเชี่ยวชาญในการทำนาเกลือต้องมีแน่ถึงจะทำนาเกลือได้ ต้องใช้ความรู้ไม่น้อย สูบน้ำขึ้นมากก็เอาไว้น้ำจะใช้เวลาตกผลึกก็วันแล้วทำยังง ไม่ต่างกับข้าวที่ต้องตีเทือก ตีแล้วทำยังงอีกถ้าไม่รู้ก็ทำไม่ได้

รู้แล้วก็ใช่ว่าจะเอาตัวรอดได้ราบรื่นเพราะโอกาสเจียยังมีขึ้นอยู่ กับฝน “ถ้ากำลังมีเกลืออยู่สองแปลง พรุ่งนี้จะเอาเกลือขึ้นแล้วเย็นนี้ฝนตกลงมาก็หมด ไม่เหลือเลยสักบาทเดียว หนักกว่าเพลี้ยลงนาข้าวนะ ลงแล้วก็ยังเหลือข้าวบ้าง ลงชีกหนึ่งข้าวอีกชีกก็ยังเหลือ แต่นาเกลือฝนมา จากเม็ดเกลือก็เป็นน้ำไปหมดเลย”

สมหมายกับลำเจียกประเมินจากประสบการณ์ตามภาษาชาวนาเกลือว่าสมมติมีนา 2 กระบี่หมายถึงสองแปลง ได้เงินแค่ 40,000 บาท ถ้าฝนลงมาบาทเดียวก็ไม่ได้ เห็นๆอยู่อย่างนี้ก็กลัวอะไรไม่ได้เลย

ผืนนาเกลือพื้นที่ 50 ไร่จะจ้างเขาเป็นบารอย่างถ้าใช้ลูกถึงปรับสภาพผิวนาเกลือก็ทำกันเองสองคนพี่น้อง แต่ว่าถ้าฝนเกลือ

ขึ้นมาเป็นลูกๆแล้วถึงตอนนั้นก็ต้องจ้างเขาขน

อยากให้เห็นภาพก่อนว่าพื้นที่ 50 ไร่ไม่ได้ใช้เป็นนาเกลือทั้งหมด ต้องแบ่งพื้นที่ใช้ตากน้ำทะเลให้งวดแล้วก็สูบน้ำใส่นาที่จะเก็บเกลือเป็นทอดๆส่วนที่จะใช้เป็นนาเกลือจริงๆก็อยู่ที่ 2 ไร่เท่านั้น การประเมินว่าน้ำเกลือจะใช้ได้หรือยัง จะต้องวัดความเค็ม มีเครื่องมือวัดเรียกกันติดปากว่า “ปรอท”...คล้ายๆกับที่วัดในแบตเตอรี่รถยนต์

เจ้าของที่บางแปลงไม่ได้บอกว่าจะให้เช่าทำ

นาเกลือกันต่อไปอีกนานแค่ไหนเพราะถ้าขายก็

ต้องเลิกทำ สนทนาค่าที่ดินละแวกเดียวกันบางแปลง

ติดๆกันนี้แหละเจ้าของที่ดิน 31 ไร่เขาบอกขาย

ไร่ละ 1.7 ล้านบาทเปรียบเทียบกันจะเห็นว่าราคา

ต่างกันมากอยู่ “หากคนมาซื้อจะได้ค่านายหน้าด้วยนะ”

**ผืนนาเกลือสายปากท่อ
อีก 10 ปีเหลือแค่ตำนาน**

คุยกันมาเนิ่นนานพอสมควร สลับหน้า 1 ย้ำถาม...ถึงอนาคตผืนนาเกลือริมถนนสายธนบุรี-ปากท่อ เพราะวันนี้ที่ดินติดถนนติดป้ายประกาศขายกันแทบจะทุกแปลง โดยเฉพาะที่ดินผืนนาเกลือที่ยังมีหลงเหลือให้เห็น

“ซื้อขายกันตามความพอใจระหว่างผู้ที่จะซื้อกับผู้ที่จะขาย เห็นเจ้าของบอกว่าขายไร่ละ 3.7 ล้านบาท พอเปลี่ยนใหม่ก็ไร่ละ 9 ล้านบาท...”

เจ้าของที่บางแปลงไม่ได้บอกว่าจะให้เช่าทำนาเกลือกันต่อไปอีกนานแค่ไหน เพราะถ้าขายก็ต้องเลิกทำ สนทนาค่าที่ดินละแวกเดียวกัน บางแปลงติดๆกันนี้แหละเจ้าของที่ดิน 31 ไร่ เขาบอกขาย ไร่ละ 1.7 ล้านบาท เปรียบเทียบกันจะเห็นว่าราคาต่างกันมากอยู่

“หากคนมาซื้อจะได้ค่านายหน้าด้วยนะ” สมหมายกับลำเจียกทอดสายตาไกลออกไปสุดผืนนาเกลือ พุดให้

ลอย

ถนน

ทำนา

สบาย

กัน

คาย

กันที่

และ

วันนี้

4-5

ทุก

ที่ไม่

ยังปล

เหมือน

นาเก

แปลง

ป้าอยู่

นาเก

แต่ดา

มาเก

กิน 2

ก็อยู่

หน้า

ที่ไม่

คิดจะ

ส่วน

ห่าง

อยู่

โซน

คงจะ

ริม

ให้

ล่อยๆออกมาว่า “ทุกแปลงส่วนใหญ่ที่ทำนาเกลือ ที่ดินทำเลทองติด
ถนนสายธนบุรี-ปากท่อ ประกาศขายกันทั้งนั้น ตามถึงเหตุผล ทำไมไม่
ถือเป็น ทำนาเกลือกันต่อไป คำตอบที่ได้จากคนทำนาเกลือ เขาก็คงอยากจะ
มีเงินว่า สบายกันบ้างละมั้ง”

ทุกวันนี้ที่ดินแต่ละผืนก็น่าจะตกอยู่ในมือรุ่นลูกรุ่นหลาน
กันหมดแล้ว มีส่วนน้อยจริงๆเท่านั้นที่เป็นคนที่อนุรักษ์สมบัติปุ่ย่า
ตายาย...ที่ไม่ขาย ไม่ทำก็ยังไม่ปล่อยให้คนอื่นเช่าทำนาเกลือต่อไปแต่
คนที่อยากขายดูเหมือนจะมีเยอะกว่า

เท่าที่เห็นผ่านหูผ่านตาราคาที่ดิน มีตั้งแต่ไร่ละ 1 ล้านบาทขึ้นไป
และกระโดดไกลกันไปถึงเกือบไร่ละ 10 ล้านบาท สถานการณ์ที่ดิน
วันนี้อาจจะไม่บูมเหมือนยุคที่นายกะชาดิชาย ชูณหะวัณ ขายกันไร่ละ
4-5 ล้านบาท

ยังพอจำบรรยากาศในช่วงเวลานั้นได้... “ที่ดินก็แพงกว่า
ยุคไหนๆอาจจะเรียกว่าแพงทั้งแผ่นดิน จะซื้อก็ง่าย จะขายก็ง่าย”

สมหมาย ย้ำว่า รุ่นลูกรุ่นหลานไม่มีใครทำนาเกลือแน่ๆ ที่ดินผืน
ที่ไม่ขายที่เช่าทำอยู่ที่นี่รุ่นแม่ก็ทำนาเกลือเรื่อยมาขอให้ลูกไม่ทำแล้วก็
ยังปล่อยให้เช่า ยังดีที่ลูกไม่ขายอยากเห็นนาเกลือผืนดินมรดกแม่
เหมือนเดิมอย่างนี้

นาเกลือผืนหนึ่งอดีตเคยเช่าเขาเช่าแล้วบอกว่า รุ่นแม่เราอยู่ได้เช่าทำ
นาเกลือได้แต่พอถึงรุ่นลูกเขาไม่ให้ทำเลย ให้ออกไปเลย ถึงวันนี้ที่ดิน
แปลงนี้ก็ไม่ได้ใช้ประโยชน์อะไร ขายก็ไม่ได้ขาย ปล่อยให้รกร้างเป็น
ป่าอยู่อย่างนั้น

ความอยู่รอดบนผืนนาเกลือในฐานะผู้เช่า ให้รู้เอาไว้อย่างเดียวว่า ทำ
นาเกลือ...เช่าแบ่งค่าขายเกลือ ทำไปก็ขาดทุนอยู่แล้ว เห็นๆกันอยู่
แต่ถามว่าทำไมถึงยังสู้ทำกันไปอย่างที่ยกไปแล้วตั้งแต่แรกว่าทำกัน
มาเกือบ 20 ปีแล้ว จะให้ไปทำอย่างอื่นก็ไม่ถนัด ความรู้ก็ไม่มี

แต่...ว่านาเกลือถ้ามีรายได้เข้ามาวันนี้ 1,000 บาท ก็ยังเจียด
กิน 200 บาท อีก 800 บาท ก็เป็นค่าน้ำมัน ค่าใช้จ่ายอื่นๆบ้าง
ก็อยู่กันไปได้

“นาเกลือไม่ได้ทำแล้วรวย แต่ทำแล้วได้มีกินมีใช้หมุนไปวันๆ
หน้าฝนก็ต้องคัน...นาเกลือติดถนนอาจจะมีคนทำน้อยแต่ลึกเข้าไปในแปลง
ที่ไม่ติดถนนก็ยังมีความทำอยู่เหมือนเดิมนะ ยังไม่เลิกผืนนาเกลือเหล่านี้
คิดจะขายก็ขายไม่ได้ ไม่มีใครซื้อหรอก คิดคลองไม่ได้ติดถนนใหญ่”

แม้ว่าที่ดินส่วนใหญ่ที่ขายไปแล้ว จะแปรเปลี่ยนไปตามยุคสมัย
ส่วนใหญ่ไม่กลายเป็นโรงงานก็ร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้าตึกแถวบริษัท
ห้างร้าน...ที่ดินนาเกลือติดถนนใกล้หมดเต็มทีเหลืออยู่ช่วงเดียวที่เห็น
อยู่ที่นี่แหละ พื้นที่ตำบลบางแก้ว อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสงครามเป็น
โซนสีเขียว ห้ามสร้างโรงงาน ไม่อย่างนั้นผืนนาเกลือที่นั่นคุ้ยกันอยู่ที่นี่ก็
คงจะไม่เหลือให้เห็นในวันนี้อีกแล้ว

“ทำโรงงานไม่ได้ ก็เลยขายไม่ได้ ถ้าเลยช่วงนี้ไปก็ขายกัน
หมดแล้ว”

บทสรุปผืนนาเกลืออันราบเรียบ สะท้อนประกายแดดระยิบตา
ริมถนนสายธนบุรี-ปากท่อ อีก 5-10 ปีข้างหน้า อาจจะไม่มีเหลือ
ให้เห็นอย่างวันนี้